

Obsah

Autor k českému vydání	11
Poděkování	12
Úvod	14
Předmluva k pozdějšímu vydání	33

ČÁST PRVNÍ HISTORICKÝ VÝVOJ

I. Usídlení barbarů (5.–7. století)	41
---	----

Krise římského světa (2.–4. století) / Římané a barbaři / *Mapa 1. Římský svět koncem 4. století* / Barbarské vpády a nová mapa západní Evropy / *Mapa 2. Barbarská království v 6. století* / Západní Evropa raného středověku: nové struktury / Závěr: od antiky ke středověku – kontinuita, nebo zlom? / *Mapa 3. Fyzická mapa Západu*

II. Pokus o germánskou organizaci (8.–10. století)	76
--	----

Karolinská západní Evropa / *Mapa 4. Karolinská říše, Byzanc a islám počátkem 9. století* / Krize v 9. a 10. století: noví nájezdníci / Krize karolinského světa: vnitřní aspekty / *Mapa 5. Rodí se Evropa: dělení karolinské říše* / Otonska obnova / Renaissance 10. století / 1. *Opole* / 2. *Trelleborg* / 3. *Haithabu (Hedeby)* / Závěr: středověký „take off“ – vnější apel, nebo vnitřní elán? / *Mapa 6. Výboje éry stěhování národů*

III. Utváření křesťanského světa (11.–13. století)	103
--	-----

Rozmach křesťanského světa: rozvoj stavebnictví, pokrok zemědělství a demografický vzestup / *Mapa 7. Evropa kolem roku tisíc* / 4. *Rambouilletský hvozď* / 5. *Les Saint-Denis* / 6. *Altheim* / 7. *Jablonow* / Expanze křesťanského světa: pokřesťanstění Severu a Východu. / Španělská reconquista, křížové výpravy / *Mapa 8. První křížové výpravy* / *Mapa 9. Křížové výpravy 13. století* / *Mapa 10. Západní expanze v 11.–12. století* / Obnova měst / 8. *Janov* / 9. *Paříž* / 10. *Kolín* / 11. *Lübeck* / 12. *Trh v Lübecku* / 13. *Kalisz* / Obnova obchodu / Intelektuální a umělecký vzestup / Církev a náboženství v rozmachu křesťanského světa / *Mapa 11. Clunyjský řád v 10. a 11. století* / *Mapa 12. Cisterciácký řád ve 12. a 13. století* / *Mapa 13. Západní religiozita* / *Mapa 14. Dominikánský řád roku 1303* / *Mapa 15. Františkánský řád kolem roku 1344*

/ Západoevropské feudální zřízení / Politické peripetie: papežství a císařství / Politické peripetie: stavy / *Mapa 16. Francie při nástupu Filipa Augusta (1180) / Mapa 17. Francie při nástupu Filipa VI. z Valois (1328) / Závěr: organizace středověkého prostoru – města, nebo stavy?*

IV. Krize křesťanského světa (14.–15. století) 148
 Nejzazší hranice středověku / Krize 14. století / Smysl krize: obecná deprese, nebo podmínka rozvoje? / *Mapa 18. Západní Evropa na počátku 15. století*

ČÁST DRUHÁ STŘEDOVĚKÁ KULTURA

V. Světla v temnotách (5.–9. století) 155
 Pohanská tradice a křesťanský duch / Zlomky vzdělanosti / Regrese a adaptace / Ostrůvky kultury: města, dvory, kláštery / 14. *Sankt-Gallen* / 15. *Fontenay* / 16. *Cluny* / „Zakladatel“ středověku / Karolinská renesance / *Mapa 19. Duchovní střediska ve 12. století*

VI. Prostorové a časové struktury (10.–13. století) 184
 Mýtiny a lesy / Středověká mobilita: cesty / Příroda a vesmír / Křesťanský svět a Byzanc: schismatické / Křesťanský svět a islám: nevěřící / Křesťanský svět a pohané: obrácení na víru / Křesťanský svět a mongolský mýtus / Křesťanství otevřené, nebo uzavřené? / Onen svět: Bůh / Onen svět: ďábel / Mezi nebem a zemí: andělé / Čas, věčnost, dějiny / Vztah k času: lhůstevnost, nebo pozornost? / Sociální časy: čas přírodní a čas zemědělský / Sociální časy: čas hradního pána / Sociální časy: čas církevní a čas kleriků / Útěk ze světa / Chiliastický sen: Antikrist a Zlatý věk / *Mapa 20. Románský sloh na Západě / Mapa 21. Gotický sloh na Západě / Mapa 22. Hospodářství na Západě na konci 13. století*

VII. Materiální život (10.–13. století) 279
 „Středověké vynálezy“ / 17. *Saint-Aubert-sur-Orne* / 18. *Bras a Hubert-Folie* / 19. *Weston Pinkney: katastrální mapa 16. století* / 20. *Weston Pinkney: současný letecký snímek* / Slabina středověké „mechaniky“ / Dřevo a železo / Zemědělské techniky / Zdroje energie / Lodi / Technický pokrok / Ekonomie obživy / Ekonomické mentality / Svět na pomezí: hladomory / Fyziologická nouze a epidemie / Vyčerpanost a nejistota / Ekonomický růst: středověká konjunktura / Naturální hospodářství a peněžní hospodářství / Ekonomický růst: sociální ohlasy

VIII. Křesťanská společnost (10.–13. století) 343
 Společnost tří řádů / Od tripartitní společnosti k „světským stavům“ / Dvojhlavá společnost: papež a císař / Rozbitá společnost: babylónská věž / Jednotlivec a společenství / Rodinné společenství / 21. *Bitva u Arsoufu (1191)* / 22. *Bitva u Bou-*

vines (1214) / 23. *Bitva u Courtrai* (1302) / Žena a dítě / Panské společenství / Vesnické obce a městské obce / Město a městská společnost / Zápas tříd: městská společnost a feudální společnost / Zápas tříd v zemědělském prostředí / Zápas tříd v městském prostředí / Žena v zápase tříd / Rivalita uvnitř tříd / Církev a královská moc v zápase tříd / Intersociální společenství: bratrstva, věkové třídy / Sociální centra: kostely, hrady, mlýny, hospody / Hereze a zápas tříd / Vyloučení ze společnosti: kacíři, malomocní, židé, čarodějníci, sodomité, mrzáci, cizinci, deklasovaní lidé

IX. Mentalita, sensibilita, chování (10.–13. století) 413

Pocit nejistoty / Uchylování se k starobylosti: autority / Uchylování se k božskému zásahu: zázraky a ordály / Symbolická mentalita a sensibilita / 24. *Ottmarsheim* / 25. *Svatý Ambrož v Miláně* / Abstrakce a smysl pro konkrétnost: barva a světlo, krása a síla / Úniky a sny / Vývoj k realismu a racionalismu / Scholastický duch / Zvnitřnění a moralismus / Kurtoazní láska, moderní láska / Desakralizace přírody / Klam a lež / Kultura zdání : strava a potravinový přepych, tělo a gesto / Oděv a přepych v oblékání / Dům a okázalost příbytku / Kultura hry

Epilog: Trvání a novoty (14.–15. století) 480

Trvání / Vyhození a přepjatost / Humanismus

Chronologické tabulky 495

Slovník jmen, termínů a pojmů 561

26. Příčný řez katedrálou v Bourges / 27. Opatství Cluny r. 1157 / 28. Příčný řez kostelem Cluny III. / 29. Průsečík žeber / 30. Závěry ve skicáři Villarda z Honnecourtu / 31. Půdorysy gotických katedrál / 32. Půdorys kostela jakobínů v Toulouse / 33. Půdorys svatě Alžběty v Marburku / 34. Průčelí gotické katedrály / 35. Středověký hrad / 36. Půdorys donjonu a hradu v Loches / 37. Půdorysy románských hradů / 38. Půdorys hradu Beaumaris (Anglesey) / 39. Půdorys Castel del Monte (Apulie) / 40. Příčný řez katedrálou v Laonu / 41. Opatství Monte Cassino / 42. Opěrné oblouky a okna katedrály v Remeši / 43. Půdorysy románských bazilik / 44. Prvky románské architektury / 45. Příčný řez Svatým Martialem v Limoges / 46. Svatý Petr v Římě / 47. Opatství Sankt-Gallen / 48. Svatý Jakub v Compostele / 49. Schéma panství

Ediční poznámka 676

Orientační bibliografie 677

Seznam vyobrazení 698